

Věc C-232/21

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

12. dubna 2021

Předkládající soud:

Landgericht Ravensburg (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

19. března 2021

Žalobci:

CR

AY

ML

BQ

Žalované:

Volkswagen Bank GmbH

Audi Bank

Předmět původního řízení

Smlouva o spotřebitelském úvěru – Povinné informace – Směrnice 2008/48/ES – Právo na odstoupení od smlouvy – Zánik práva na odstoupení od smlouvy – Zneužívající výkon práva na odstoupení od smlouvy – Povinnost spotřebitele poskytnout plnění předem při vracení přijatých plnění po prohlášení o odstoupení od smlouvy – Oprávnění samosoudce podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

1. K fikci zákonnosti podle čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věty a § 12 odst. 1 třetí věty EGBGB

- a) Jsou čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věta a čl. 247 § 12 odst. 1 třetí věta EGBGB, v rozsahu, ve kterém prohlašují, že smluvní ustanovení odporující požadavkům stanoveným v čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES splňují požadavky čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB a požadavky čl. 247 § 12 odst. 1 druhé věty bodu 2 písm. b) EGBGB, v rozporu s čl. 10 odst. 2 písm. p) a čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48/ES?

Pokud ano:

- b) Vyplývá z unijního práva, zejména z čl. 10 odst. 2 písm. p) a čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, že čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věta a čl. 247 § 12 odst. 1 třetí věta EGBGB se nepoužijí v rozsahu, ve kterém prohlašují, že smluvní ustanovení odporující požadavkům stanoveným v čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES splňují požadavky čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB a požadavky čl. 247 § 12 odst. 1 druhé věty bodu 2 písm. b) EGBGB?

Nezávisle na odpovědi na otázky 1 a) a b):

2. K povinným informacím podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48/ES

- a) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že částka úroku splatná za den, která musí být uvedena v úvěrové smlouvě, musí být vypočtena ze smluvní výpůjční úrokové sazby uvedené ve smlouvě?

b) K čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48/ES:

- aa) Musí být toto ustanovení vykládáno v tom smyslu, že informace obsažené v úvěrové smlouvě týkající se odškodnění za předčasné splacení hrazeného při předčasném splacení úvěru musí být natolik přesné, aby spotřebitel mohl výši hrazeného odškodnění vypočítat alespoň přibližně?

(v případě kladné odpovědi na předchozí otázku aa)

- bb) Brání čl. 10 odst. 2 písm. r) a čl. 14 odst. 1 druhá věta směrnice 2008/48/ES vnitrostátní právní úpravě, podle níž v případě

poskytnutí neúplných informací ve smyslu čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48/ES začíná lhůta pro odstoupení od smlouvy přesto běžet okamžikem uzavření smlouvy a zaniká pouze nárok věřitele na odškodnění za předčasné splacení úvěru?

V případě kladné odpovědi na alespoň jednu z otázek 2 a) nebo b):

- c) Je třeba čl. 14 odst. 1 druhou větu písm. b) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že lhůta pro odstoupení od smlouvy začíná běžet pouze tehdy, pokud byly informace podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48/ES poskytnuty v úplné a správné podobě?

Pokud ne:

- d) Jaká kritéria jsou relevantní pro počátek běhu lhůty pro odstoupení od smlouvy navzdory neúplným nebo nesprávným informacím?

V případě kladné odpovědi na otázky 1 a) nebo na jednu z otázek 2. a) nebo b):

3. K zániku práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES:

- a) Podléhá právo na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES zániku?

Pokud ano:

- b) Jedná se u zániku práva o časové omezení práva na odstoupení od smlouvy, které musí být upraveno v zákoně přijatém parlamentem?

Pokud ne:

- c) Předpokládá uznání zániku práva ze subjektivního hlediska, že spotřebitel věděl o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nebo je přinejmenším za svou nevědomost odpovědný ve smyslu hrubé nedbalosti? Platí to také v případě ukončených smluv?

Pokud ne:

- d) Brání možnost věřitele poskytnout dlužníkovi dodatečně informace podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48/ES, a tím vyvolat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, použití pravidel o zániku práva na základě dobré víry? Platí to také v případě ukončených smluv?

Pokud ne:

- e) Je to slučitelné s ustálenými zásadami mezinárodního práva, jimiž je německý soud vázán podle Grundgesetz (základní zákon, dále jen „GG“)?

Pokud ano:

- f) Jak má německý orgán aplikující právo vyřešit konflikt mezi závaznými normami mezinárodního práva a požadavky Soudního dvora Evropské unie?

4. K uznání zneužívajícího výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES:

- a) Může být výkon práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES zneužívající?

Pokud ano:

- b) Jedná se v případě uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy o omezení práva na odstoupení od smlouvy, které musí být upraveno v zákoně přijatém parlamentem?

Pokud ne:

- c) Předpokládá uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy ze subjektivního hlediska, že spotřebitel věděl o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nebo je přinejmenším za svou nevědomost odpovědný ve smyslu hrubé nedbalosti? Platí to také v případě ukončených smluv?

Pokud ne:

- d) Brání možnost věřitele poskytnout dlužníkovi dodatečně informace podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48/ES, a tím vyvolat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy na základě dobré víry? Platí to také v případě ukončených smluv?

Pokud ne:

- e) Je to slučitelné s ustálenými zásadami mezinárodního práva, jimiž je německý soud vázán podle GG?

Pokud ano:

- f) Jak má německý orgán aplikující právo vyřešit konflikt mezi závaznými normami mezinárodního práva a požadavky Soudního dvora Evropské unie?

Nezávisle na odpovědi na výše uvedené otázky 1 až 4:

5. a) Je slučitelné s unijním právem, pokud na základě vnitrostátního práva v případě úvěrové smlouvy vázané na kupní smlouvu po účinném uplatnění práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES
- aa) se nárok spotřebitele vůči věřiteli na vrácení uhrazených splátek stává splatným teprve tehdy, pokud věřiteli zakoupenou věc vydal nebo poskytl důkaz, že věc věřiteli odeslal?
- bb) žaloba spotřebitele na vrácení jím uhrazených splátek po vydání předmětu koupě musí být zamítnuta jako neopodstatněná, jestliže se věřitel s přijetím předmětu koupě nedostal do prodlení?

Pokud ne:

- b) Vyplývá z unijního práva, že vnitrostátní pravidla popsaná v bodě a) písm. aa) nebo bodě a) písm. bb) nejsou použitelná?

Nezávisle na odpovědi na výše uvedené otázky 1 až 5:

6. Je § 348a odst. 2 bod 1 ZPO (Zivilprozessordnung) (občanský soudní řád), v rozsahu, v němž se toto ustanovení vztahuje také na vydávání usnesení o předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 267 odst. 2 SFEU, neslučitelný s oprávněním vnitrostátních soudů předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle stejného ustanovení, takže jej nelze použít na vydávání předkládacích usnesení?

Uvedená ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „směrnice 2008/48“), zejména čl. 10 odst. 2 písm. p) a r), jakož i čl. 14 odst. 1

Uvedené vnitrostátní předpisy

Grundgesetz (základní zákon, dále jen „GG“), zejména článek 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (EGBGB) (uvozovací zákon k občanskému zákoníku), čl. 247 § 3, § 6, § 7 a § 12, ve znění platném v rozhodné době

Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) (občanský zákoník, dále jen „BGB“), zejména §§ 242, 273, 274, 293, 294, 295, 322, 355, 356b, 357, 357a, 358, 492, 495 a 502,

příp. (pokud jde o čtvrté řízení) § 346 odst. 1, § 348 BGB namísto § 357 odst. 1 a 4 BGB, v novém znění.

Zivilprozessordnung (ZPO) (občanský soudní řád, dále jen „ZPO“), § 348a

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 V této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se jedná o čtyři různé případy.
- 2 Stejně jako v žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce ve věcech C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20, C-38/21 a C-47/21 uzavřeli dotčení žalobci se žalovanou bankou úvěrovou smlouvu znějící na určitou částku určenou k účelovému nákupu vozidla k soukromému užívání. Žalobci uhradili prodejci vozidel zálohu a zbývající kupní cenu spolu s určitou částkou pojištění zbývajících dluhu financovali prostřednictvím svých úvěrů. V úvěrových smlouvách bylo sjednáno, že žalobci musí půjčenou částku splatit prostřednictvím x stejně vysokých měsíčních splátek v určité výši a poslední splátky v určité výši. Jednotlivé žalované využily při přípravě a uzavření úvěrových smluv služeb jednotlivých prodejců vozidel jako zprostředkovatelů úvěru. Žalobci pravidelně hradili sjednané splátky, avšak každý z nich svůj projev vůle směřující k uzavření úvěrové smlouvy odvolal.
- 3 Pokud jde o případné odškodnění hrazené při předčasném splacení úvěru, obsahuje každá úvěrová smlouva v řízeních 1, 2 a 3 následující formulaci:

„Za škodu přímo související s předčasným splacením může banka požadovat přiměřené odškodnění za předčasné splacení, pokud není výpočet odškodnění za předčasné splacení vyloučen zákonem.

Škodu banka vypočte podle metody aktiv a závazků, která zohledňuje zejména:

- *v mezidobí nastalou změnu úrovně úrokové sazby;*
- *peněžní toky původně dohodnuté pro dotčený úvěr, ušlý zisk banky;*
- *administrativní zátěž (poplatek za zpracování) spojenou s předčasným splacením, jakož i*
- *náklady na krytí rizik a správu ušetřené v důsledku předčasného splacení.*

Takto vypočtené odškodnění za předčasné splacení se sníží, pokud je vyšší, na nižší z obou následujících částek:

- *1 %, příp., pokud období mezi předčasným a sjednaným splacením činí méně než jeden rok, 0,5 % z předčasně splacené částky,*

- částku úroků, které by dlužník uhradil v období mezi předčasným a sjednaným splacením.“

4 Ve čtvrtém řízení zní toto smluvní ustanovení takto:

„Za škodu přímo související s předčasným splacením může banka požadovat přiměřené odškodnění za předčasné splacení.

Škodu banka vypočte podle finančně-matematických rámcových podmínek stanovených Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), které zohledňují zejména:

- v mezidobí nastalou změnu úrovně úrokové sazby;
- peněžní toky původně dohodnuté pro dotčený úvěr, ušlý zisk banky;
- administrativní zátěž (poplatek za zpracování) spojenou s předčasným splacením, jakož i
- náklady na krytí rizik a správu ušetřené v důsledku předčasného splacení.

Takto vypočtené odškodnění za předčasné splacení se sníží, pokud je vyšší, na nižší z obou následujících částek:

- 1 %, příp., pokud období mezi předčasným a sjednaným splacením činí méně než jeden rok, 0,5 % z předčasně splacené částky,
- částku úroků, které by dlužník uhradil v období mezi předčasným a sjednaným splacením.“

- 5 V řízeních 1, 2 a 3 nebyly jednotlivé půjčky při prohlášení o odstoupení od smlouvy dosud splaceny v plné výši, avšak ve čtvrtém řízení tomu tak již bylo.
- 6 Po odstoupení od smlouvy nabídli žalobci v řízeních 1 a 3 příslušným žalovaným, že si mohou vozidlo vyzvednout oproti vrácení plateb, které již uhradili. Ve čtvrtém řízení žalobce výslovně v žalobě nabídl žalované předání vozidla v jejím sídle. Ve druhém řízení nebyly k této skutečnosti uvedeny žádné údaje.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 7 Všichni žalobci mají za to, že jejich prohlášení o odstoupení od smlouvy je účinné, jelikož lhůta pro odstoupení od smlouvy nezačala běžet z důvodu nedostatečnosti povinných informací. Žalované mají za to, že všechny informace řádně poskytly a že zrušení je opožděné.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 8 Úspěch žalob závisí na tom, zda odstoupení od úvěrových smluv bylo účinné a zda žalované mohou případně vznést námitku zániku práva nebo námitku zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy.
- 9 K jednotlivým předběžným otázkám uvádí předkládající soud následující:
- 10 K otázkám 1a) a 1b): Úvahy předkládajícího soudu k těmto otázkám se v podstatě shodují s úvahami k otázkám 1a) a b) obsaženým v žádosti o předběžné otázce C-47/21. V tomto ohledu se odkazuje na body 15-24 shrnutí žádosti o předběžné otázce C-47/21.
- 11 K otázce 2a) (informace o výpůjční úrokové sazbě): Úvahy k této otázce se v podstatě shodují s úvahami k otázce 2a) obsažené v žádostech o předběžné otázce C-38/21 a C-47/21. V tomto ohledu se odkazuje na body 14-16 shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-38/21.
- 12 K otázce 2b): Předběžná otázka 2b) písm. aa) týkající se požadavku na přesnost informace o odškodnění hrazeném při předčasném splacení úvěru, která byla položena rovněž v žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce C-155/20 (otázka č. 2) a C-187/20 (otázka č. 4a), je v této žádosti formulována konkrétněji. V obou těchto věcech vyvstala otázka, zda je třeba pro účely stanovení odškodnění při předčasném splacení úvěru uvést konkrétní, pro spotřebitele pochopitelnou metodiku výpočtu, aby spotřebitel mohl alespoň přibližně vypočítat výši odškodnění hrazeného při předčasném ukončení platnosti smlouvy.
- 13 V této žádosti se předkládající soud táže již jen na to, zda informace obsažené v úvěrové smlouvě týkající se odškodnění při předčasném splacení úvěru musí být natolik přesné, aby spotřebitel mohl výši hrazeného odškodnění vypočítat alespoň přibližně. Vzhledem k tomu, že podle čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48 musí být informace týkající se práva věřitele na odškodnění a způsobu, kterým se toto odškodnění stanoví, uvedeny jasně a výstižně, má předkládající soud za to, že tyto informace musí být natolik přesné, aby spotřebiteli umožnily alespoň přibližně odhadnout výši hrazeného odškodnění. Odkaz na výpočtové faktory, které mají být zohledněny pro účely stanovení odškodnění za předčasné splacení, ve výše uvedených smluvních klauzulích o tomto odškodnění se tedy jeví být příliš nepřesný.
- 14 V případě kladné odpovědi na otázku 2b) písm. aa) vyvstává otázka, zda z toho vyplývá, že v případě příliš nepřesných údajů ohledně výše odškodnění za předčasné splacení nezačíná lhůta pro odstoupení od smlouvy běžet a může začít plynout až dodatečným poskytnutím údajů (otázka 2b písm. bb). Vnitrostátní judikatura a právní nauka poskytují na tuto otázku rozdílné odpovědi.
- 15 Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) (BGH) je toho názoru, že nedostatečná informace ohledně výpočtu odškodnění za předčasné splacení hrazeného při předčasném splacení úvěru je sankcionována výlučně zánikem

nároku na odškodnění za předčasné splacení podle § 502 odst. 2 bodu 2 BGB. Z legislativní koncepce, podle které může lhůta pro odstoupení od smlouvy v případě neúplných informací začít běžet až obdržáním informací, musí být v případě informací o odškodnění za předčasné splacení učiněna výjimka. Dodatečné poskytnutí povinných informací zde postrádá smysl, jelikož nárok na uvedené odškodnění se tím znovu neobnoví a zánik nároku na uvedené odškodnění představuje dostatečně účinnou, přiměřenou a odrazující sankci ve smyslu článku 23 směrnice 2008/48. BGH má dále za to, že o správnosti tohoto názoru nelze rozumně pochybovat.

- 16 Předkládající soud nepovažuje tuto judikaturu za slučitelnou s čl. 10 odst. 2 písm. r) a čl. 14 odst. 1 druhým pododstavcem písm. b) směrnice 2008/48, jelikož členské státy se nemohou v otázce počátku běhu lhůty pro odstoupení od smlouvy od směrnice odchýlit z důvodu úplné harmonizace požadované unijním právem. Pokud je však zákonodárci zakázáno stanovit ve vnitrostátním právu méně přísné podmínky pro počátek běhu lhůty, než jsou podmínky stanovené směrnicí, musí to tím spíše platit pro vnitrostátní soudy.
- 17 K otázkám 2c) a d): Tyto otázky jsou totožné s otázkami 2d) a e) žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-38/21.
- 18 K otázkám 3a) až f) (zánik práva) a 4a) až f) (zneužití práva): Úvahy předkládajícího soudu se shodují s úvahami k otázkám 3a) až f) a 4a) až f) v žádostech o předběžné otázce C-38/21 a C-47/21. V tomto ohledu se odkazuje na body 18-39 shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-38/21.
- 19 Jediný rozdíl ve zde projednávaných věcech spočívá v tom, že v otázkách 3c) a d), příp. 4c) a d) se jedná o to, zda předmětné podmínky, příp. překážky platí také v případě již ukončených smluv. Toto hledisko se tedy týká konkrétně čtvrté věci, v níž byl již úvěr splacen. Předkládající soud má za to, že z důvodu nedostatečného poučení o svém právu odstoupit od smlouvy nemohl spotřebitel účinně uplatnit své právo na odstoupení od smlouvy ani po dobu trvání smlouvy, ani poté, takže není důvod se domnívat, že spotřebitel pozbyl ukončením smlouvy své právo odstoupit od smlouvy nebo že je uplatnění práva na odstoupení od smlouvy zneužívající.
- 20 V judikatuře BGH se v takovém případě vychází ze zániku práva, příp. z jeho zneužití. Vzhledem k tomu, že se předkládající soud táže na slučitelnost této situace s unijním právem, jsou Soudnímu dvoru předloženy příslušné otázky.
- 21 K otázkám 5a) a 5b): Úvahy k těmto otázkám se shodují s úvahami k otázce 5 žádosti o předběžné otázce C-47/21 (viz body 34-41 shrnutí této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce)
- 22 Pokud jde o všechny čtyři předložené případy, předkládající soud uvádí, že otázky 5a) a 5b) jsou relevantní pouze v případech 1, 2 a 3. Pokud je podle vnitrostátního práva třeba mít na základě § 358 odst. 4 první věty a § 357 odst. 4 první věty BGB za to, že při vrácení vozidla existuje povinnost žalobců poskytnout plnění předem

a že bez tohoto poskytnutí plnění předem by byla žaloba na vrácení plateb opodstatněná pouze tehdy, pokud se dotýčný věřitel dostal do prodlení s převzetím, musely by být žaloby podané v těchto řízeních zamítnuty jako neopodstatněné, jelikož žalobci v těchto případech nevydali své vozidlo jednotlivým žalovaným ani neprokázali, že vozidlo příslušné žalované zaslali. Netvrdili ani, že žalované byly v prodlení s převzetím.

- 23 Naproti tomu ve čtvrtém případě musí být povinnost vrácení stanovena v § 348 BGB splněna oproti plnění ze strany banky. V takovém případě je tedy podle vnitrostátního práva možné podat žalobu na základě § 273 odst. 1 a § 274 odst. 1 BGB, aniž musí být způsobeno prodlení žalované.
- 24 K otázce 6: Úvahy k těmto otázkám se shodují s úvahami v žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-336/20 (otázka č. 4) a ve věci 47/21 (otázka č. 6). V tomto ohledu se odkazuje na body 30-33 shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-336/20.